

ELAC BS 263 EN FS 267 LUIDSPREKERS

Lautsprecher mit dem gewissen Etwas

Wie Duitsland zegt, denkt doorgaans al snel naast mooi natuurschoon, eten, drinken en strakke georganiseerdheid, vooral aan de vele mooie en duurzame producten. De auto industrie is hier misschien wel het beste voorbeeld van en vele mensen over de hele wereld prefereren Duitse auto's als het gaat om kwaliteit, duurzaamheid, (nuchtere) uitstraling en restwaarde. Maar geldt dit ook voor Duitse luidsprekers? De onderneming Electroacoustic GmbH beter bekend als Elac, brengt in ieder geval met de gloednieuwe 260 serie twee wel heel aantrekkelijke modellen in het zo populaire middensegment op de markt. Luidsprekers die meer zijn dan de som der delen en vooral van 'dem gewissen Etwas' zijn voorzien.

Een ieder die wel eens op de Duitse Elac website (www.elac.com) heeft gekeken, zal zich waarschijnlijk net als ik hebben verbaasd over het werkelijk enorme luidsprekeraanbod van deze al sinds 1921 bestaande fabrikant. Welgeteld 21(!) verschillende series (stereo, hometheater, actief, passief en custom install) met nog veel meer modellen vechten bijna om uw aandacht als consument. Gelukkig heeft de Nederlandse distributeur Servi-Q op zijn eveneens bijzonder informatieve website getracht hier wat meer duidelijkheid in te verschaffen. Maar het blijft verder wel natuurlijk een bijzonder groot aantal modellen. Als ik de drie dichtbedrukte pagina's prijslijst eens doorneem, zie ik dat voor stereo de prijzen zo ongeveer starten bij € 249,- per luidspreker voor een BS 73 monitor en tenslotte doorloopt tot een bijzonder serieuze € 6.995,- voor één enkele FS 509 VX-JET vloerstaander. Alle andere series en modellen zitten qua afmetingen, complexiteit en prijsstelling daar tussenin. Tja en wat doe je dan als je uit zo'n enorme verzameling modellen mag kiezen? Gelukkig geeft importeur Servi-Q raad en attendeert mij op een aantal nieuwe modellen waar ik volgens hem het beste uit kan kiezen. Goed idee! Want nieuwe modellen vertegenwoordigen doorgaans ook de laatste stand van techniek en zienswijze. In onderling overleg besluit ik voor de twee gloednieuwe modellen uit de eveneens geheel nieuwe 260-serie te gaan. Hoge kwaliteit tegen een scherpe prijs blijkt al snel.

BS 263 en FS 267

Dat dit keer de prijzen toch aanzienlijk lager zijn dan u doorgaans van mij gewend bent, blijkt eigenlijk alleen maar uit de prijzen zelf. Want bij aanlevering van beide werkelijk op perfect Duitse wijze verpakte luidsprekerparen, ben ik namelijk aangenaam verrast en verheugd over zowel de mooi in verhouding gestileerde kasten, de absoluut smetteloze afwerking, als de bijzonder gedegen materiaalkeuze. Aan alles is te merken dat deze fabrikant al lang meeloopt en het complete productieproces van A tot Z zeer goed voor elkaar heeft. Zowel de

'boekenplank' BS 263 (28,5 cm hoog, 19,2 cm breed, 27 cm diep en 6,6 kg zwaar) als vloerstaande FS 267 (102,1 cm hoog, 19,2 cm breed [24 cm met sokkel], 27 cm diep en 19,8 kg zwaar) zien er ondanks de tegenwoordig zelfs in deze prijsklasse veel voorkomende zwarte en witte pianolak, toch wezenlijk anders uit dan het gros van de concurrentie. Enerzijds komt dit door de fraai gebogen zijwanden en de extreem goede afwerking van letterlijk ieder onderdeel, maar vooral door het spannende uiterlijk met de frontjes (met onzichtbare onderhuidse magneetbevestiging) verwijderd. Terwijl het met frontbedekking nog vooral om twee paar keurig verzorg-

de weergevers lijkt te gaan, zijn de modellen 'open en bloot' door de opvallend vormgegeven zwarte 'kristalconussen' van de bas/middentoners en het sfeervolle geel van het Kapton membraanfolie van de JET 5 tweeters, veel spannender en op een stijlvolle manier meer intrigerend om naar te kijken. Een ander typisch Elac kenmerk is dat de flensplaten van de luidsprekerchassis aan de boven- en onderzijde recht zijn in plaats van rond en daardoor mooi strak op elkaar aansluiten. Waar de BS 263 monitor is geconfigureerd als een 2-weg basreflex systeem met de baspoort aan de achterzijde, is de vloerstaande FS 267 een 2,5-weg met een naar beneden gerichte

baspoort. Deze nauwkeurig afgestemde opening, geeft zijn output tegen een fraai gestroomlijnd vormgegeven plint met sfeervolle blank aluminium afstandhouders af. De monitor is daarbij voorzien van de bekende JET 5 tweeter en een 15 cm AS-XR (kristalconus) bas/midden eenheid, terwijl de vloerstaander naast deze tweeter, van een dubbel aantal van deze 15 cm units gebruikmaakt. De achterzijde is bij de BS 263 naast een zeer goed bereikbare en verzonken aangebrachte kunststof aansluitterminal met uitstekende single wiring aansluitingen, ook nog voorzien van een mooi gestroomlijnde wederom uit kunststof vervaardigde basreflexpoort. Op de achterzijde van de net iets meer dan één meter grootte FS 267, is enkel deze single wiring aansluitterminal te vinden. Het totaalpakket wordt bij het 2,5-weg systeem tenslotte afgerond met een mooie verpakking aan acht 'blitzsaubere' Ultimate messing spikes (kosten los € 119,- per vier stuks) of eenzelfde aantal aan kleine siliconen dempertjes. Terwijl de kleine 2-weg het moet doen met enkel de dempertjes of middels een bout aan de optionele LS30 stands kan worden bevestigd.

JET tweeter

Omdat de gebruikte techniek in eigen-

lijk alle Elac luidsprekermodellen te bijzonder is om aan voorbij te gaan, wil ik hier graag nog wat extra uitleg over geven. Allereerst de JET 5 tweeter die net als de kristalconus een echte technologische tour de force is. Feitelijk komt het principe van dit concept neer op een tot harmonica gevouwen (Kapon) foliemembraan met een vouwdikte van slechts 0,84 mm. Een zeer sterke neodymiummagneet zorgt vervolgens voor de aandrijving. Doordat het gevouwen membraan de lucht als het ware zeer gecontroleerd samenperst, ontstaat een bijzonder goed eindresultaat. Want naast een hoger rendement en de veel betere koppeling met de luchtmoleculen, ontstaat ook een buitengewoon goede weergave van dynamische contrasten. Daarbij worden de hoge frequenties met een ongekend hoge snelheid, een zeer lage vervorming en veel accuratesse geproduceerd. Zoals alle luidsprekerunits wordt ook de JET tweeter in Kiel door Elac middels een zeer modern en gedeeltelijk geautomatiseerd productieproces vervaardigd en zijn zowel de betrouwbaarheid als kwaliteitscontinuïteit, buitengewoon hoog.

Kristalconus

Een tweede typische Elac noviteit is de zogenaamde 'kristalconus', ook wel AS-XR genoemd. Oftewel een sandwich aluminium conus die voornamelijk voor het middengebied en het laag wordt ingezet. De opbouw van deze nieuwe gepatenteerde unit, is in basis gebaseerd op het feit dat dankzij de verschillende geluidssnelheden in celstof en aluminium, een vermindering van deelresonanties kan worden verkregen. Dankzij de nieuw ontwikkelde in het aluminium ingestanste oppervlaktestructuur - die met zijn kleine gebroken vlakken veel weg heeft van een kristal - is de conus torsiearder en stijver geworden. Door de grotere stijfheid van de aluminium conus is het nu zelfs mogelijk de spreekspoel niet alleen aan de conushals, maar zelfs rechtstreeks aan de aluminium conus zelf te koppelen. Hierdoor wordt enerzijds zowel de bandbreedte duidelijk vergroot, als de opbrekfrekwentie verder omhoog geschoven. Het grote voor-

deel is dat hierdoor met een eenvoudige filteropzet kan worden volstaan en dus een meer pure en fasereine weergave kan worden bereikt met minder onderdelen in de signaalweg.

Luisteren FS 267

Wanneer ik beide Elac's eenmaal thuis heb staan ben ik meteen al zeer tevreden met zowel het ranke en toch degelijk aandoende visuele voorkomen, als het mooie en verzorgde materiaalgebruik en het buitengewoon hoge afwerkingsniveau. Als eerste besluit ik te beginnen met de 'grote' FS 267, die in onze huiskamer de plaats inneemt van de Wilson Benesch Arc monitor. Een Naim 5i en CD 5 zorgen hier verder samen met een mooie Marantz Blu-ray speler voor de aansturing. Het eerste wat aan de klank opvalt, is een toch wat onevenwichtige klankbalans. Een weergave met een nog wat schril hoog, een minder goede spraakverstaanbaarheid en een goed gedefinieerd, maar wel relatief luid spelend, diep doorlopend laag. Door deze balans moet vooral bij tv programma's of

muziek waar tekstbeleving belangrijk is, de volumeregelaar nogal wat omhoog. Wel leuk en soms zelfs best spectaculair is echter meteen de laagbeleving. Want deze Elac's zijn tot veel meer in staat dan menigeen uit zo'n compacte zuil zou verwachten! Ondanks de onverholven kracht blijkt zelfs in de dichte na-

bijheid van zij- en achterwanden deze 'downfiring' laagafstemming uitstekend te functioneren. Een mooie punch en ook genoeg definitie en geen vervelende pieken of excessen. Na enkele dagen spelen komt gelukkig ook de rest van het spectrum steeds meer in balans en word zowel het hoog losser als 'zijger', neemt de definitie in het middengebied toe en wordt het teveel benadruken van dynamiekverschillen, steeds meer gehomogeniseerd. Na enkele weken is alles tenslotte mooi tot rust gekomen en blijken deze vloerstaanders zich te ontpoppen tot hele mooie huiskamer all-rounders. Zacht spelen gaat goed, maar zorg daarbij dan wel voor elektronica die zowel een goede definitie in het middengebied, een bepaalde vloeiendheid en omlijning in de weergave, als een goede laagcontrole bezit. Mooie voorbeelden van deze afstemmingsrichting zijn de nieuwe Moon Neo serie, Naim 5si componenten en Arcam FMJ modellen. Maar er zijn natuurlijk na enig zoeken en vergelijken, nog wel meer merken en modellen op te noemen. In ►►NEXT

de geoptimaliseerde luisterruimte blijft dit uiteindelijk positieve beeld bij gebruikmaking van veel duurdere elektronica gelukkig goed overeind. Wel ervaar ik dat de verbeteringen dit keer toch wat kleiner uitvallen dan ik normaliter na wisseling van deze ruimtes ervaar. Dit minder uitgesproken verschil wordt denk ik deels veroorzaakt doordat deze FS 267 toch wat minder in staat is een echt geïmagineerde ruimtewereld neer te zetten. In de breedte gaat het nog allemaal prima, maar zowel de hoogte- als vooral diepteafbeelding blijven helaas toch wat achter. Toch moeten we deze beperking ook niet gaan dramatiseren, want gezien de prijs en de ontwerpdoelstelling is het nog steeds ruim voldoende. Tonaal is de FS 267 na de inspeelperiode echter juist verrassend consistent en komt de balans bij een vrije opstelling, zelfs verrassend in de buurt van plaatsing dicht bij de wanden! Doordat deze weergevers ook bij bovengemiddeld luide volumes nog geen krimp geven, zijn ze prima voor zowel hifi als home cinema doeleinden inzetbaar. In tegenstelling tot veel echte bandtweeters is bij de hier toegepaste JET 5 tweeter, nu eens niet van die typische en vervelende hoogafval bij het opstaan uit bank of stoel sprake. En ook het losstaande te 'zilverige' of dunne karakter in het hoog ten opzichte van de rest van het spectrum, wat veel luidsprekersystemen met bandtweeters vaak zo typeert, blijft bij deze Elac gelukkig verregaand achterwege. Het biedt nog niet de maximale integratie van een goede dome tweeter in een dynamisch conussysteem, maar komt er wel dicht bij in de buurt. Daarbij bezit het verder wel de voordelen als snelheid, transparantie van een typische bandtweeter, maar ook het hoge rendement en dynamische contrasten die altijd de afgeleiden van de beroemde Air Motion Transformer van Dr. Oskar Heil zo kenmerkt.

Luisteren BS 263

Terwijl ik al wel drie weken onafgebroken met de FS 267 heb gespeeld, komt eigenlijk pas daarna de kleine BS 263 in beeld. Tja, want een luidsprekerconcept met zo veel overeenkomsten als zijn gro-

te broer en gebruikmakend van precies dezelfde techniek, zal toch waarschijnlijk in grote lijnen wel hetzelfde klinken met alleen wat minder laag? Nou niet helemaal, of misschien wel helemaal niet! Want zelfs nieuw uit de doos laat de BS 263 al meteen een wezenlijk andere eerste indruk op mij achter. Vooral het

middengebied heeft ook in dit prille begin aanzienlijk minder last van de 'definitiedip' die de FS 267 in deze fase nog zo kenmerkte. Een volgend aspect wat mij werkelijk verbaasd is dat het laag van deze kleine Benjamin helemaal niet instort of dun wordt. Integendeel zelfs. Want het laag van deze monitor is zelfs

verbazingwekkend goed voor zijn afmetingen en heeft een hoge mate aan 'bouncing' en kernachtigheid. Een basedrum is dus goed gedefinieerd en heeft die heerlijke jumpfactor wat je ook live bij zo'n instrument altijd hoort. Uiteraard wordt de diepgang, kracht en stabiliteit van de grotere FS 267 niet helemaal gehaald, maar de BS 263 slaat hier dus helemaal geen gek figuur! In de woonkamer valt overigens wel meteen op dat nu enerzijds het drukvolle diepste laag van de vloerstaander, wat zo mooi is bij films, ontbreekt. Maar ook dat anderzijds de snelheid en samenhang zijn toegenomen. Ook al zijn de verschillen relatief klein, ze zorgen toch dat je muziek, gesproken woord en films, heel anders beleeft en ervaart.

In de luisterruimte zijn de verschillen tussen beiden nog groter. Ook hier in eerste instantie dezelfde soort verschillen als in de woonkamer, maar wat hier nog meer naar voren komt, is het loskomen van de kast en de verschillen in ruimtepresentatie. Waar de FS 267 vooral in de breedte en maar beperkt in de diepte plaatste, lukt het de kleinere BS 263 beduidend beter om een weergave in 3D dimensies neer te zetten. Hoewel de breedte bijna identiek is, gaan zowel het hoogtebeeld als dieptebeeld toch nog wel enkele stappen verder. Mede hierdoor ontstaat een grotere mate aan geluid wat loskomt van de kast en zorgt de focus en kernachtigheid van het monitorprincipe voor de rest. Wederom opvallend is hoe mooi egaal en onvervormd luid Elac luidsprekers toch altijd kunnen spelen en ook deze kleine BS 263 is hierop geen uitzondering. Zelfs op volumeniveau's die je niet zou verwachten bij zo'n kleine dreumes, blijft het geluid nog steeds helemaal overeind en blijft zelfs de timing en goede contourscherpte helemaal behouden! Grote klasse.

Conclusie

Twee modellen uit eenzelfde serie die ondanks de technische overeenkomsten en gelijkenissen in klank, toch ook ieder hun eigen sterke en hier en daar wat minder sterke punten hebben. De vloerstaande FS 267 kan

met name in de typische gemiddelde Nederlandse huiskamer bijzonder goed excelleren. Want of hij nu wat meer tussen kasten of in de buurt van wanden staat, de eigenschappen blijven bovengemiddeld egaal. Wel moet u er rekening mee houden dat deze luidspreker weliswaar gedefinieerd maar ook krachtig in het laag is afgestemd. Hierdoor opent de weg ook voor toepassing in een home cinema opstelling, waar deze weergevers zelfs bijna zonder sub een film nog goed fysiek kunnen laten beleven. In een stereo opstelling is het belangrijk om voor zowel een melodieuze als open klinkende versterker te kiezen, want in bepaalde gevallen kan deze FS 267 soms iets naar de donkere kant van het spectrum neigen. Buiten een iets minder open weergave in het feitelijke middengebied en een beperkte diepte presentatie, zijn alle overige eigenschappen sterk en allround. Voeg daarbij het fraaie, stijlvolle uiterlijk met een zeer hoge afwerkingsgraad en de relatief gemakkelijke aanstuurbaarheid en voor € 2.790,- per paar staat er een sterk aanbod voor uw klaar. Voor bijna de helft minder (€ 1.458,- p.p.) heeft Elac met de BS 263 een in mijn ogen misschien nog wel heter ijzer in het vuur. Laat u niet op het verkeerde been zetten door de beperkte afmetingen van deze monitor, want hij is tot hele bijzondere dingen in staat en kan zelfs met groot orkest of andere complexere muziek, uitstekend overweg! Tel daarbij de typische Duitse afwerkingsgraad, degelijkheid en scherpe prijsstelling en het zou mij niets verbazen wanneer u na luisterproeven in uw favoriete winkel en liefst ook bij u thuis, uiteindelijk bij dit mooie duo uit zult komen.

Tekst: Werner Ero

Fotografie: Elac

PRIJZEN

ELAC BS 263	€ 729,- PER STUK
ELAC LS 30 STANDARDS	€ 179,- PER STUK
ELAC FS 267	€ 1.395,- PER STUK
LEVERBAAR IN HOOGGLANS ZWART & WIT	

SERVI-Q, TEL: 033-2537193

E-MAIL: HENK@SERVI-Q.NL, WWW.SERVI-Q.NL

►►END